

certo μὲ μάγεψε καὶ μὲ συνεπῆρε μὲ τὰ Δημο-
κά μας Τραγούδια καὶ μέφερε στὰ ἡλιόλουστα
βουνά της Πατρίδος μας... Μ'ἔκαμε νὰ αἰσθαν-
θῶ τὴν μυρουδιά τοῦ θυμαριοῦ, τὸ χαρωπὸ γέ-
λοιο καὶ δροσιὰς τ' Ἀπρίλη.. Τ' ἀλληγορικὰ τρα-
γούδια τῆς κλεφτουργιάς μας ποῦ τραγοῦδάει
μὲ τέτοια δύναμι ὥστε συγκινεῖ τοὺς ἀκροατάς
τον καθὼς τὰ διερμηνεύει, ἀκούει κανεὶς καὶ
βλέπει ὅλους τοὺς ἀγῶνες καὶ τῆς νίκης τῆς Ἐ-
λευθερίας μας. Ἡ ἔκφρασις τοῦ κ. Νικολάου
καὶ ἡ δραματικὴ δύναμις τῆς φωνῆς του εἶναι
ἀπερίγραπτος. Εὐχομαι νὰ μᾶς ζήσῃ πολλὰ
χρόνια γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς θεμελιώσῃ γρή-
γορα τὸ ἀληθινὸ Ἑθνικὸ Μελοδράμα τῆς Με-
γάλης Ἑλλάδος!

* Εἰς Νέαν Ὑόρκην ὁ Ἑλληνισμὸς ἔχει τὸ
εὐτύχημα νὰ ἀντιπροσωπεύεται μουσικῶς μὲ τὸν
διακεκριμένον καλλιτέχνην μας κύριον Καμη-
λιέρην ὅστις ἔχει ὀργανώσει ἐνταῦθα τὴν μεγα-
λητέραν *χορωδίαν* τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία
ἀποτελεῖται ἀπὸ πεντακοσίους ἀοιδούς. Ὁ κ.
Καμηλιέρης ὑποστηρίζεται μεγάλως ἀπὸ τὸν ἐμ-
πορικὸ καὶ φιλότεχνο Ἀμερικανικὸ κόσμον. Πολ-
λέκις ὁ ὁμογενὴς καλλιτέχνης διευθύνει τὰς
ὀρχήστρας τῆς Νέας Ὑόρκης μ' ἐξαιρετικὴ τέ-
χνη. Ἐπίσης εἰς Νέαν Ὑόρκην μένει καὶ ὁ
καλλιτέχνης μας κ. Κουλούκης ὅστις παίζει
πλαγίαλον μὲ τὴν Philharmonic Orchestra
καὶ ἐκτιμᾶται πολὺ ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του
καὶ τοὺς φιλομούσους Ἀμερικανούς.

Πότε θὰ ἡμπορέσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς νὰ ξανα-
γεννήσῃ συνθέτας οἱ ὅποιοι νὰ μελετήσουν μὲ
πόνο καὶ ἀγάπην τὰ τραγούδια τῆς χώρας μας
καὶ μουσουργήσουν μελοδράματα καὶ συμφωνι-
κά ποιήματα τὰ ὁποία νὰ ἐκφράζουν τὴν ἀλη-
θινὴν ψυχὴν καὶ ζωὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Ἡ
Ἑλλὰς μὲ τόσον ἔνδοξον ἱστορίαν καὶ παραδό-
σεις καὶ μὲ αἰσθηματικὰ Δημοτικὰ τραγούδια
ποῦ μαγεύουν τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ἔπρεπε
σήμερα νὰ πρωτεύῃ εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον μὲ
τὰς κλασικὰς τῆς συνθέσεως. Καθὼς γνωρίζετε
οἱ ξένοι μουσουργοὶ πάντοτε ἐμπνέονται ἀπὸ
τὴν ἱστορίαν μας καὶ τὰ Δημοτικὰ μᾶς τρα-
γούδια καὶ συνθέτουν ἀριστουργήματα Συμφω-
νιῶν καὶ Μελοδραμάτων. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ
τοὺς δικούς μας μουσικοσυνθέτας περιφρονοῦν
τὸ ἀθάνατὸ ἑλληνικὸ τραγούδι, γιὰτὶ πάσχουν
ὥς φαίνεται ἀπὸ ξеноμανία καὶ μουσικοκλοπία·
εἶθε ὁ χρυσοχαίτης Ἀπόλλων νὰ τοὺς ἱατρέψῃ

καὶ τοὺς ἐμπνεύσῃ μὲ τῆς φωτεινῆς του ἀχτίνε-
ς γιὰ νὰ ἐμπνευσθοῦν καὶ μουσουργήσουν πραγ-
ματικὰ ἔργα Ἑλληνικά. Ἄς μὴ λητμονοῦν ὅτι
εἶναι Ἑλληνες καὶ ὥς Ἑλληνες πρέπει νὰ φα-
νοῦν ἀντάξιοι τῶν εὐκλεῶν μας προγόνων καὶ
νὰ μὴ βασίζωνται μόνον στῆς παλῆς δόξης. Τὸ
καθῆκον μας εἶναι ἐργασία εἰλικρινῆς διὰ τὴν
μεγάλην μας Ἑλλάδα, ὁ ξένος κόσμος περιμένει
πολλὰ ἀπὸ τοὺς Νέους Ἑλλήνας. Ἄς ἐνθυμοῦν-
ται ὅτι τὸ ἑλληνικὸ τραγούδι καὶ τὸ Βυζαντινὸν
μέλος ἐνέπνευσαν τοὺς Wagner, Massenet, Saint-
Saëns, Ravel, Glazounoff, Gluck, Beethoven,
καὶ πολλοὺς ἄλλους συνθέτας.

* Ἐφέτος μᾶς ἐπεσέφθη καὶ ὁ πολὺς μαέ-
στρος Toscanini μὲ τὴν Συμφωνικὴν Ὀρχήστρα
τοῦ Μιλάνου μὲ χρηματικὴν βοήθειαν τῆς Ἰ-
ταλικῆς Κυβερνήσεως. Ἐνοεῖται ὅτι ἡ διαφή-
μησις ἦτο τεραστία. Ἐνεφανίσθησαν εἰς πολ-
λὰς μητροπόλεις τῶς Ἡνωμένων Πολιτειῶν μὲ
μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ. Ἦτο μὴ Ἰταλικὴ καλλιτε-
χνικὴ προπαγάνδα ποῦ τὴν ἐξήλεψα γιὰ τὴν
χώρα μας.

Ὁ κ. Τοσκανίνης εἶναι ἕνας μέγας καὶ ἐπι-
δέξιος μαέστρος, μ' ἀρετὴ φήμην γιὰ νὰ προ-
σελκύσῃ τὴν προσοχὴ τῶν συμπατριωτῶν του
καὶ πολλῶν φιλομούσων. Εἰς τὰ Ἰταλικά μελο-
δράματα καὶ πεταχτὰς συνθέσεις τῶν πατριωτῶν
του εἶναι μοναδικὸς διευθυντής. Τὸ πρόγραμμα
του ἀπετελεῖτο ἀπὸ γνωστὰς Ἰταλικὰς συνθέ-
σεις τὰς ὁποίας ἐξετέλεσεν ἡ ὀρχήστρα μὲ μεγάλῃ
τέχνῃ καὶ χάριν. Ἰδιαιτέρως εἴλκυσε τὴν προσο-
χὴν μία νέα σύνθεσις τοῦ Respighi «Βρῦσες τῆς
Ρώμης» ἡ ὁποία ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ
ἐπαίχθη ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας μὲ λεπτότητα καὶ
χάριν. Στὰ ἔργα ὅμως τοῦ Βάγνερ, μέρος ἀπὸ
τὸν Tristan and Isolde καὶ στοῦ Beethoven τὴν
«Πέμπτην Συμφωνίαν», ὁ κ. Τοσκανίνης δὲν
κατώρθωσεν ν' ἀποδώσῃ τὴν ἔκφρασιν καὶ τὸν
χρωματισμὸν, καὶ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν Ἀμε-
ρικανῶν μουσικοκριτικῶν τὰ ἰταλοποίησε...

Εὐχομαι σύντομα ὅπως καὶ Ἑλληνικὴ Ὀρ-
χήστρα μπορέσῃ καὶ κάμῃ μὴ τέτοια καλλι-
τεχνικὴ περιοδεία εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν μ'
Ἑλληνικὰς καὶ ξένας σοβαρὰς συνθέσεις πρὸς
ἀνύψωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος εἰς τὰ
ξένα μέρη ποῦ μᾶς ἀγνοοῦν ἀκόμη ὥς καλλιτε-
χνικὴν χώραν.

ΒΑΣΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΣ.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Εἰς τὴν «Πολιτείαν» πρό τινος ἐδημοσι-
εῦθη τὸ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν βελτίω-
σιν τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ὑποβληθὲν ὑπό-
μνημα, ὅπερ μὴ ἀποδεῖξαν, ὡς εἰκόξ, ἄλλο τι
πέρα τῶν ἐκάστοτε ἐπαναλαμβανομένων φλυ-
αριῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνέξεσε τὴν πληγὴν τοῦ
κακοήθους παρκινώματος, ὅπερ ἀναφυὲν ἐπὶ
τοῦ ὕγιους σώματος τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, δε-

τα ριζικῆς ἐγχειρήσεως, ἀφ' ἑτέρου δ' ὑπέμνη-
σεν ἡμῖν τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς γλωσσικῆς
καὶ ἐκπαιδευτικῆς ἀναρχίας, προελθούσης ἐκ
τῆς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκπαιδεύσει ἐπαναστάσεως
κατὰ παντὸς ὕγιους, ἡθικοῦ, κατὰ πάσης ἐθνι-
κῆς παραδόσεως.

Ἐπιχειροῦντες ν' ἀνασκευάσωμεν τὸ ἐν λόγῳ
ὑπόμνημα, οὐδαμῶς παρὰδοξον ἔαν ὑπὸ τινων

προκατειλημμένων θεωρηθῶμεν ἀναχρονισταί, παλαιοὶ καὶ σχολαστικοί, ὡς εἴθισται ν' ἀποκαλῶνται πάντες ἐπ' ἐσχάτων οἱ ὀρθολογισταί, οἱ μὴ δεχόμενοι τὸν οὐ μόνον ἐν τῇ γλώσσῃ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καθ' ὅλου φιλολογίᾳ καὶ τῇ καλλιτεχνίᾳ ἐκφυλισμόν, τὸν ἀναιρουῦντα πᾶσαν παράδοσιν ἐρειδομένην ἐπὶ τῶν ἀναλλαιώτων νόμων τοῦ ἠθικοῦ, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὠραίου, ὧν τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ κατὰ πάσης αὐθαιρεσίας παλαίσαντες λογάδες τοῦ ἐλληνικοῦ γένους.

Γινώσκαντες ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ γλώσσα ἡμῶν, καθότι οὐδεὶς δύναται νὰ καθορίσῃ τί δεῖ γενέσθαι, νὰ περιορίσῃ ἢ ἀναγκαιώσῃ τὸν ροῦν αὐτῆς καὶ ὅτι ἡ γλώσσα ἐν τῇ φυσιολογικῇ αὐτῆς ἐξελλίξει ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀποκαθαιρομένη τοῦ ξενικοῦ ῥύπου, τῶν ξένων λέξεων καὶ ιδιωμάτων, ὅσα παρησέφρυσαν εἰς ταύτην ἐκ τῆς πολυχρονίου ἐπιδρομῆς βαρβάρων καὶ ξένων, ὁσημέραι ἐν τῇ καθ' ἡμέραν λόγῳ προφορικῷ καὶ γραπτῷ ἀποκαθίσταται εἰς τύπον καθαρᾶς νεοελληνικῆς, ἔχομεν τὴν πεπολιθῆσιν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὁλόκληρος καὶ οἱ διευσθύνοντες τὰ τῆς παιδείας ἐμποροῦνται ὑπὸ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν, αἵτινες ἀποκλείουσι πάντα ἐκφυλισμοῦ νεωτερισμόν, ὅλος εἶναι ὁ τῶν λεγομένων Μαλλιαρῶν.

Ὅθεν γράφοντες, ἀπλῶς προσεπικουροῦμεν τῇ πλειονοψηφίᾳ ἢ μᾶλλον παμψηφίᾳ τῶν παρ' ἡμῖν ἐπαϊόντων καὶ τοῦ λαοῦ.

Καὶ πρῶτον οἱ καλούμενοι «φίλα φρονούντες» τῇ Κυβερνήσει σφάλλονται, ὑποτιθέντες ἑαυτοὺς τοιοῦτους, ἐφ' ὅσον ἔχουσιν, ὅσας ἔχουσιν γλωσσικὰς ἀρχάς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν εἶναι Κυβέρνησις λαϊκὴ, ὃ δὲ λαὸς ἀπεχθάνεται τὰ ἐκτρωματικὰ προϊόντα τῶν περιέργων ἐγκεφάλων τῶν χυδαῖστων. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀσκήσαντες τὸ διδασκικὸν ἔργον, εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν μεθ' ὁπόσης καὶ ὁποίας ἀποστροφῆς οἱ γυνεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ μικροὶ μαθηταί, ἀπέπτυν τὰ τραγελαφικὰ κατασκευάσματα τῶν στασιαστῶν τῆς γλώσσας. Κυβέρνησις ἀπορρέουσα ἐκ τοῦ λαοῦ, ἔχομένη στερεῶς τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς λαϊκῆς θελήσεως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσέξῃ τοὺς μαλλιαροὺς.

Κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον, καθ' ἣν ἐκράτει ἡ περιλάλητος ἐταιρεία «ποῦ βγάνει τὸ τευτέρει τῆς δασκαλικῆς παρέας» (γράφει: Δελτίον Ἑκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου), ἡ ἐπαναστασις εἰσαγαγούσα τὴν ἰδίαν τῶν γλωσσοπλαστῶν γλῶσσαν, ἣν οὐδ' αὐτοὶ οὗτοι γράφουσι καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις οὐδ' ὁμιλοῦσιν, ἐν τοῖς σχολείοις τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως, συνεπῆγαγε καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῶν διδασκάλων νὰ διδάξωσι γλῶσσαν ἀνήκουστον καὶ ἄγνωστον αὐτοῖς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐπήνεγκε καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς δημιουργίας καὶ διαπλάσεως ἠθικῶν χαρακτήρων, ὅπερ ἐστίν, ὡς γνωστόν, τὸ α καὶ τὸ ω τοῦ σκοποῦ καθ' ὅλου τῆς ἐκ-

παιδεύσεως, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι διὰ ξενικῶν, βαρβάρων, κακοζήλων καὶ κακοήχων καὶ ἐν γένει ξένων πρὸς πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ συνειδήσιν τύπων καὶ λέξεων καὶ ιδιωμάτων, ἀδύνατον νὰ διαπλάσῃ ἠθικὸς χαρακτήρ, δι' ὃν ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐν παντὶ λογοτεχνικῷ ἔργῳ. Ἄλλ' οἱ ὁμιλοῦντες περὶ χαρακτήρος διδασκτικοὶ καὶ παιδαγωγικοὶ ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἔχουσιν αὐτοὶ τοιοῦτον, λέγοντες ἡμῖν διαρρήδην: Ἐπιδιώκομεν τὴν κατάργησιν τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας καὶ τοῦ τονισμοῦ, ἐπιθυμοῦντες τὸν ἑξομαλισμόν καὶ οὐχὶ ν' ἀπαντῶσιν ἐμφανίζόμενοι ὡς ὀρθολογισταί, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἰδιωτύπων λέξεων καὶ φράσεων λεξικοῦ αὐτῶν περιήγαγον τὴν δύσμοιρον νεολαίαν, ἐφ' ὅσον ἰσχύον, εἰς χάος, πλήξαντες τὴν γλωσσικὴν συνειδήσιν τῶν παιδῶν παρὰ τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τῆς παιδαγωγικῆς ἀποκλειούσης ἀπολύτως πᾶσαν ἐπὶ παντὸς ἀμφιβολίαν, διδάσκοντες τ. ἔ. τὸ βρῆκα καὶ βρέθηκα παρὰ τὸ εὐρετήριον,* (ὅπερ γινώσκει καὶ ὁ ἀμαθέστερος ἐμποροῦπαλληλίσκος καὶ παντοπώλης) καὶ εὐρεσις καὶ εὐρημα καὶ τὸ πολυσύλλαβον καὶ ἀχαρι μαθαίνοντας, τρώγοντας, πίνοντας ἀντὶ τοῦ μαθῶν, τρώγων, πίνων καὶ τὴν Ἑδρώπην ἀντὶ τῆς Εὐρώπης (Europe) καὶ τὴν περικεκομμένην Ἀφρῶδω ἀντὶ τῆς περικαλλεστάτης Ἀφροδίτης, ἣν οἱ τὰ «Ψηλὰ Βουνὰ» συρράφαντες δὲν εἶδόν ποτε οὐδ' ἐν εἰκόνι ἀναδυομένην ἐκ τῆς δίνης καὶ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης. Ἄλλ' ὁ δύσμοιρος μαθητὴς πρέπει νὰ διδαχθῇ τὴν Ἀφρῶδω, ὅπως τὴν ὠνόμασε ὁ χωρικὸς τοῦ χωρίου τῶν συνεργασθέντων λογίων καὶ τὸν Λυσία, ἐρωτῶν τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ ἐάν ποτε ἐλύσσα ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τὸν ἐκπεπορευμένον Παρθενὸν ἀντὶ τοῦ ἀγνοῦ Παρθενῶνος καὶ τὸ ξεπροβόδισμα ἀντὶ τοῦ κατευόδιον, ὅπερ εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς εἰς τοὺς μακαρίᾳ τῇ λήξει «Παιδεπτικούς τῆς δασκαλικῆς παρέας», ἥτις καταργήσασα τὸ σχολεῖον, ἔδρυσεν τὸ σκολεῖδ πρὸς πλήρη σκολιότητα τῆς διανοίας τῶν δυστυχῶν Ἑλληνοπαιδῶν.

Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ παρατάσωμεν παραδείγματα, ἀφ' οὗ τὰ πράγματα εἶναι γνωστὰ καὶ πᾶς καὶ ἰδιώτης ἔτι τῶν γλωσσικῶν δύναται νὰ πεισθῇ ἀναγινώσκων τὰ λεγόμενα διδασκτικὰ βιβλία οὐ μόνον τοῦ δημοτικοῦ, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν νεοελληνικῶν τῶν ἐλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων, ὧν τὴν ὕλην ἐξέλεξαν ἐν μόνον ἐπιδιώκοντες, τὴν γλωσσικὴν ἀναρχίαν. Αὐτοὶ οἱ δημιουργοῦντες τὴν γλῶσσαν ταύτην διαρρήδην ἐδήλουν καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἤκουσα, ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν δὲν ἀποβλέπει οὐδὲ περιορίζεται εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, ἀλλ' ἔχει σκοπὸν μελλοντικόν, (ἀλλοίμονον! φουτουριστικόν, κομμουνιστικόν—τί ὠραῖαι λέξεις!) καὶ διὰ τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα καὶ τὰ γυμνάσια καὶ εἰ δυνατόν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, ἀδιάφορον ἐὰν προσκρούῃ αἰετὶ πρὸς τὴν λαϊκὴν συνειδήσιν, τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα, τὴν ἀνάγκην καὶ τὰ πράγματα. Ἄλλ' εἶνε γνωστὸν οἱ ἀποτυγχάνοντες

στασιασταὶ μεταξύ τίνων καταλέγονται, ὡς ὤρι-
σεν ὁ Renan.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ ὑπο-
μνήματος εἴμεθα σύμφωνοι, ἐπειδὴ δὲν κατορ-
θώθη νὰ ἔχωμεν εἰδικὰ διδασκαλεῖα τοῦ ἰδίου
τῶν γλωσσοπλαστῶν ἰδιώματος, ἵνα οὕτω διε-
στραμμένοι διδάσκαλοι διδάσκωσι τὰ καὶ αὐτοῖς
ἀκατάληπτα εἰς τὰ παιδιά, ἅτινα οἱ δυστυχεῖς
γονεῖς πέμπουσιν εἰς τὰ σχολεῖα διὰ νὰ μάθωσι
γράμματα, ἐν ᾧ πράγματι ν' ἀπομανθάνωσι
καὶ ὅσα ἐγνώριζον.

Τὸ δ' ἕτερον, ὅτι δηλαδὴ τὰ σχολεῖα τῆς
δημοτ. ἐκπαιδεύσεως πρέπει ν' ἀποτελῶσιν ἱ-
διον κύκλον ἐξ τάξεων, περιττὸν νὰ συνιστῶ-
σιν ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, ἐξατάξια εἶναι τὰ
πλεῖστα καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐξαετοῦς διδασκαλίας
αὐτοτελὴς διὰ τὸν πρακτικὸν βίον. Ἄλλ' ἀκρι-
βῶς ἀφ' ἧς ἐνεφανίσθησαν οἱ πρόδρομοι τῶν λε-
γομένων μεταρρυθμιστῶν, ἤρξατο χαλαροῦμέ-
νη ἡ ἐκπαίδευσις ἕως οὗ ἐπικρατησάντων ἐπ' ἐ-
σχάτων πλήρως τῶν γλωσσοπλαστῶν, ἐκράτη-
σεν ἡ ἀμάθεια.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ λεγόμενον περὶ τῆς ἀνεπαρ-
κείας τοῦ μισθοῦ τῶν διδασκάλων ἐν γένει,
φρονοῦμεν ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ καθαρὰν δημο-
κοπίαν, ἵνα ἐφελκύσῃ τῶν ὀλιστικωτέρων δι-
δασκάλων τὴν εὐνοίαν. Βεβαίως ἡ ὀλικὴ ἐ-
πάρκεια εἶναι ἀναγκαῖον ἐφόδιον εἰς τὴν ду-
σχερῇ ὁδὸν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ διδασκαλικοῦ
καθήκοντος, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι δὲν ἔχει οὐδε-
μίαν ἀπολύτως σχέσιν πρὸς τὴν ἐνσυνειδητὸν
ἐργασίαν, καθ' ὅσον μάλιστα εἶναι ἀποδεδειγ-
μένον, ὅτι ἡ δσημέραι αὖξουσα, δικαίως ἄλλως,
ἀμοιβὴ δὲν ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἀρετηρία πρὸς ἐν-
συνειδητοτέραν ἐργασίαν, θὰ ἠδύνατο δὲ τις
τολμηρότερον νὰ εἴπῃ ὅτι αὕτη πολλάκις ἐπὶ
νεγκε καὶ τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα, ἐνῶν
τρεπομένων πρὸς τὸν χρηματικόν.

Μὴ ἀπορήσῃ δὲ τις, ὅτι εἰς τὸ τρίτον ἄρ-
θρον τοῦ ὑπομνήματος ἀναγράφεται ἡ λέξις
παραγνώρισις τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας καὶ
παραδόσεως τῆς δημοτικῆς ποιήσεως καὶ λογο-
τεχνίας, διότι τὴν παραγνώρισιν ταύτην αὐτοὶ
οἱ γλωσσοπλάσαι υἱοθετήσαντες, ἀπέκλεισαν
τὰ κάλλιστα κατὰ τε ὕλην καὶ εἶδος ἐκ τῶν
λογοτεχνημάτων τῆς νεωτέρας φιλολογίας, ὁ-
ρίσαντες μόνον ὡς διδακτὰ, ὅσα αὐτοὶ ἔγραψαν
ἢ ἀπλῶς ἐγράψαν εἰς ὕφος ἐμπεριέχον ἐν
ἑαυτῷ τοὺς ξενισμούς, τὰ ἰδιώματα νεωτέρων
ἐλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν, οἵτινες ζή-
σαντες εἰς αἰῶνας ζυγοῦ ξενικοῦ καὶ εἰς περί-
οδον λαλουμένης καὶ γραφομένης γλώττης
ξενιζούσης καὶ ἀνομοιογενούς, κατ' ἀνάγκην
ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς περιόδου καθ'
ἣν ἔγραψαν καὶ οὐδ' ὅλως ἔπαισαν εἰς τοῦτο,
μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ πράξωσιν, ἐν ᾧ ἐγ-
κληματεῖ πᾶς, ὅστις, σχολαστικὸς ὢν, ἐπιθυ-
μεῖ τὴν ἀναδρομὴν εἰς εἰδωλα διαφόρων ξeni-
σμῶν, βαρβαρισμῶν κλπ. Ὅτι θὰ ἐγράφετο
ἐάν-τις ἤθελε νὰ ἀναστήσῃ ζῶσαν τὴν ἀρχαί-
αν ἐλληνικὴν εἰς κοινὴν χρῆσιν, ἥτις ὁμοῦς
δὲν παύει οὐσα ἐλληνική, πλείονα ἢ μάλλον

ἄπειρα θὰ ἔγραφέ τις κατὰ τῆς ἀναστάσεως
πάντων ἐκείνων τῶν σαπρῶν, ἀψύχων καὶ ἀ-
θλίων ὑπολειμμάτων τῆς ἐν Ἑλλάδι ποικίλης
καὶ πολλαπλῆς ξενικῆς ἐπιδρομῆς καὶ κατα-
κτήσεως, ὧν τὴν ἀποκάθαρσιν ἐπεχείρησαν οἱ
πατέρες τοῦ ἔθνους καὶ μάλιστα πάντων ὁ
Ἀδ. Κοραῆς. Ὡς πρὸς τὸ τέταρτον δὲ ἄρθρον
τοῦ ὑπομνήματος, ἠδύνατό τις ν' ἀποκριθῇ, ὅτι
τὰ διδακτικὰ βιβλία τοῦ δημοτικοῦ τὰ πρὸ τῆς
ἐπιδρομῆς τῶν μεταρρυθμιστῶν ἦσαν τοιαῦτα
ὥστε ἔχοντα ὡς βάσιν τὴν μητρικὴν γλῶσσαν
ἐπικροδόμεν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπ' αὐτῆς
τὸν κοινὸν τύπον τῆς καθαρᾶς γλώττης, ἥτις
μόνη ἀναγκαιοὶ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, δι' ὃν
παρασκευάζονται οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ δημοτικοῦ
σχολείου. Ὅτι δὲ τοῦτο ἔχεται ἀληθείας πᾶς
θὰ ὁμολογήσῃ μεθ' ἡμῶν διακρίνας τὴν πραγ-
ματικὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀπὸ τέχνης ἢ ἐμπο-
ρίου ζώντων ἀλλ' ἀμαθεστέρων, ἵνα διατυπώ-
σῃ ἐν καθαρᾷ γλώσσῃ τὰς ἑαυτῶν σκέψεις
ἐπιτηδεύοντες μάλιστα τὴν κατὰ τὸ δυνατόν
αὐτοῖς καθαροτέραν ἐκδήλωσιν τῶν ἐννοιῶν
αὐτῶν, ζηλεύοντες καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐγγραμ-
ματοτέρους.

Ἡ καθαρὰ γλῶσσα εἶναι ἀνάγκη εἰς πάν-
τας καὶ πᾶς ὁ ἀντιλέγων ἢ εἶναι προκατελιγ-
μένος ἢ αὐταπατάται ὑποστηρίζων τοῦναντίον.

Κατὰ ταῦτα οὐδ' ὅλως παρημελήθη ἡ λαϊ-
κὴ ἐκπαίδευσις παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ διεφθάρη μόνον
ἀφ' ἧς παρενεβλήθη ἡ μεταρρυθμιστικὴ
λεγομένη νομοθεσία ἡ ἔτι πρότερον ἀφ' ὅτου
ἤρξατο γενομένη αἰσθητὴ ἡ ἐπίδρασις τῶν
γλωσσοπλαστῶν ἐπὶ τῶν σχολείων. Ἄλλη γλῶσ-
σα πλὴν τῆς καθαρᾶς κοινῆς ἀδύνατον νὰ δι-
δαχθῇ ἐν τοῖς σχολείοις καθ' ὅσον τῆς γλῶσ-
σης τῶν ἀμαθῶν ὑπάρχουσι τόσοι τύποι καὶ
τόσαι ἰδιοτυπία, ὅσα τὰ στόματα τῶν λαλούν-
των αὐτήν, οὐδ' ὑπάρχει, ὡς λέγεται, ἐν κοινὸν
γλωσσικὸν ἰδιῶμα, ἀλλὰ πλείστα ὅσα οὐ μόνον
ἐν ἐκάστη πόλει καὶ χωρίῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
στόμα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἔγ-
ράφησαν ἐσχάτως καὶ γραμματικά, αἵτινες
κάλλιον νὰ μὴ εἶχον γραφεῖ διότι δὲν περιέ-
χουσιν οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τύπων καὶ ἰδιω-
μάτων τῆς δημώδους γλώττης, ἥτις ὡς λαλου-
μένη καὶ κινουμένη καὶ μεταβαλλομένη ἀεί-
ποτε πρὸς τὴν καθαρὰν, δὲν εἶναι δυνατόν ν'
ἀποκρυσταλλωθῇ εἰς γραμματικὸς τύπος γε-
νικοῦ, κοινῶς, συνειδητοῦς πᾶσιν. Ἡ γραμ-
ματικὴ πάσης γλώττης γράφεται πολὺ βραδυ-
τερον ἀφ' οὗ ἡ γλῶσσα λάβῃ τὴν ὀριστικὴν, τὴν
κλασσικὴν αὐτῆς μορφήν. Τοῦτο εἶναι δόγμα
τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης.

Θὰ ἀμφισβητῆται δὲ πάντοτε τὸ λεγόμενον,
ὅτι ἡ λεγομένη μεταρρύθμισις εἶνε πρόοδος, ἐν
ᾧ τοῦναντίον εἶναι ἀναδρομὴ ἐξεζητημένη εἰς
τύπους καὶ φράσεις ἀμαθεστέρων, νεκροὺς τοῖς
πολλοῖς καὶ ἀσυνειδητοῦς εἰς τὸ πολὺ κοινόν,
ὡς ἐδείχθη ἀνωτέρω. Ἀληθῶς, ἀπλοῦν βλέμμα
ἐπὶ τῶν παλαιῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ τῶν
τῆς μεταρρυθμίσεως, πείθει περὶ τῆς καταπτώ-
σεως εἰς τὴν περιήγαγε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν

ἐκπαίδευσιν ἢ γλωσσικὴ ἐπανάστασις. Ἡ δὲ συγκροτηθεῖσα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ἐπιτροπεία ἀποτελεῖ καθ' ἡμᾶς τὴν ἀρίστην ἐγγύησιν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἱερᾶς κληρονομίας τῆς γλώσσης, ἣν ἀμόλυντον καὶ ἀκήρατον ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἐξελισσομένης κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ἐκ τῶν μέτρων, ἅτινα προτείνονται ἐν τῷ ὑπομνήματι τινὰ μὲν εἰσὶ δεκτά, ὅσον τὸ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐξαετοῦς φοιτήσεως ἐν τῷ δημ. σχολείῳ καὶ τὸ τῆς πνευματικῆς καὶ ὁλικῆς ἐξυψώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, οὐχὶ δ' ὅμως διὰ τῆς ἐπὶ τὸ χυ-

δαίτερον ἐκμαλλιαρίσεως, αὐτοῦ ἀλλὰ διὰ τῆς πληρεστερας γλωσσικῆς, διδακτικῆς καὶ ἠθικῆς καταρτίσεως τῶν διδασκάλων, ἀποκλειομένης ἀπολύτως τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν τῆς ἐκπαίδευσως ὁπαδῶν αἰρετικῶν ὡς καὶ τῆς διατηρήσεως ἐν χρήσει τῶν ἐπαναστατικῶν σχολικῶν βιβλίων, ἅτινα ἡ μακαρία τῇ λήξει ἐπαναστατικὴ λεγομένη μεταρρύθμις συνέρραψε καὶ ἐφόρτωσεν εἰς τὴν ράχιν τοῦ δυσμοῖρου ἐλληνικοῦ λαοῦ παρὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ καὶ παρὰ πᾶσαν παιδαγωγικὴν καὶ διδακτικὴν ἀρχὴν καὶ ἔθνικὴν παράδοσιν.

ΕΥΑΓΓ. Δ. ΚΟΛΟΚΟΤΣΑΣ δ. φ.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

Ὁ «Σύνδεσμος Ψυχαγωγίας τῶν Πολεμιστῶν», φρονῶν, ὅτι ὁ ψυχικὸς ὁπλισμὸς τοῦ στρατιώτου εἶνε ἀπαραίτητος, ὅσον καὶ ὁ ἄλλος ὁπλισμὸς αὐτοῦ καὶ ὅτι τὸν ὑπέρμαχον τῆς Πατρίδος ἀναδεικνύει οὐχὶ μόνον ἡ ἐπιμεμελημένη περὶ τὰ ὅπλα ἀσκήσις, ἀλλὰ καὶ τὸ στρατιωτικὸν φρόνημα, ἡ μάχιμος ἀλκή καὶ ἡ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀφοσίωσις εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν εὐγενὲς ἰδεῶδες, προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν ἔργου, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Ὁ Σύντροφος τοῦ Στρατιώτου».

Τὸ ἔργον τοῦτο σκοποῦν νὰ συμπληρώσῃ, ὅσα θεωρητικῶς διδάσκειται ὁ στρατιώτης ἐν τῷ στρατιῶνι περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρετῶν, πρῶτον εἶναι νὰ γίνῃ ὁ ἀχώριστος συνέκδημος τοῦ στρατιώτου, τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ἀπορρίψῃ οὗτος ἀφοῦ ἀπαξ ἀνέγνωσεν, ἀλλὰ μετὰ διαφέροντος καὶ ἀγάλης νὰ ἀναγινώσκῃ κατ' ἐπανάληψιν, τερπόμενος, ὀδηγούμενος, φρονηματιζόμενος ὑπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅπως καταστῇ ἱκανὸν τοιαύτης ἐπιδράσεως τὸ ἔργον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶνε ψυχρὰ καθήκοντολογία. Ἡ φωνὴ τοῦ «Συντρόφου» δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἀναιρᾶ, ἀλλὰ φιλική, ἐμπνέουσα ἐμπιστοσύνην, φθάνουσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ στρατιώτου, συγκινοῦσα, ἐξεγείρουσα τὴν φαντασίαν, ρίπτουσα εἰς τὴν ψυχὴν τὸν σπόρον τῆς εὐψυχίας, τῆς αὐταπαρνησίας, τῆς ἡρωικῆς ἐθελοδουσίας.

Πρὸς τοῦτο ὁ «Σύντροφος τοῦ Στρατιώτου» πρέπει νὰ γραφῇ μετ' ἐμπνεύσεως, εἰς ὕψος ζωνταίων καὶ παλλόμενον, ἀπέχον ἕξ ἴσον τῆς ξηρᾶς ἀρετολογίας καὶ τῆς πομπώδους κενολογίας, παραστατικόν, διηγησιμὸν δι' ἀνεκδότων εἰλημμένων ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ 1912 μᾶχρι σήμερον, ἢ καὶ τῶν προγενεστέρων, πολέμων μας καὶ παραθέσεως χαρακτηριστικῶν γνωμῶν ἢ στίχων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀφηρημένη ἰδέα καθίσταται αἰσθητὴ, λαμβάνει σάρκα καὶ ὀστά.

Ὁ «Σύντροφος τοῦ Στρατιώτου», ὡς ἐνδεικνύεται ἐκ τῆς φύσεως τοῦ βιβλίου, θ' ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, Προλόγου, τοῦ κυρίως ἔργου, καὶ Ἐπιλόγου.

Ἐν τῷ προλόγῳ, ὅστις θὰ ἀποτελῇ βραχεῖαν εἰσαγωγὴν, θὰ δίδεται συνοπτικὸς χαρακτηρισμὸς τοῦ στρατευσίμου, ὁποῖον ἐμόρφωσεν αὐτὸν ἡ οἰκογένεια, τὸ σχολεῖον, τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον, τὸ ἐπάγγελμα.

Τὸ κυρίως ἔργον θὰ παραλαμβάνῃ τὸν στρατιώτην, ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰσέρχεται εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἐνδύεται τὴν στρατιωτικὴν στολὴν. Τοῦτο τὸ μέρος θὰ διαιρεῖται εἰς τρία: α') τὴν παρασκευὴν καὶ ἐκγύμνασιν τοῦ στρατιώτου, ὅπως ἀπὸ ἀπλοῦ πολίτου, γεωργοῦ, χειρῶνακτος κ.τ.λ. καταστῇ ἀξιόμαχος· β') τὸν στρατιώτην ἐν εἰρήνῃ· γ') τὸν στρατιώτην ἐν πολέμῳ.

Αἱ κυριώταται τῶν στρατιωτικῶν ἀρετῶν, αἵτινες δέον νὰ ἐγχαρᾶσθωσιν ἀνεξίτηλοι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ στρατιώτου, παρορμῶσαι αὐτὸν εἰς μίμησιν καὶ ἄμιλλαν, εἶνε: Εὐσέβεια (εὐλάβεια πρὸς τὰ θεῖα, πίστις πρὸς τὴν θεῖαν δύναμιν καὶ ἀντίληψιν). Πειθαρχία (εὐπείθεια, ὑπακοὴ εἰς τοὺς Νόμους, καθήκοντα πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τοὺς κατωτέρους, πρὸς ἑαυτούς). Αὐταπαρνησις (ἐθελοδουσία). Ἀφοβία (τόλμη, ἀνδρεία, περιφρόνησις τοῦ θανάτου, ἡρωϊσμός). Συναδελφότης (καθήκοντα καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς συναδέλφους, ἀλληλεγγύη). Αὐτοβουλία (ἐλευθέρᾳ ἐνέργεια ἐπὶ τῶν νόμων τῆς πειθαρχίας). Ἐγκαρτέρησις (ὑπομονή, ἀνεκτικότης, εὐστάθεια, ἀκαμπιξίς ἰδίων παραπόνων). Γενναιοφροσύνη (φιλανθρωπία, ἔλεος πρὸς τοὺς ἡττημένους, εὐσπλαγχνία πρὸς τοὺς ἀόπλους). Στρατιωτικὴ ἀξιοπρέπεια (ὑναίσθησις τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς, ὑπερηφάνεια ξίφους, ἐπίγνωσις ἀποστολῆς στρατιώτου). Τὰ ἔθνη καὶ ἰδεῶδες (ὁ Βασιλεὺς, λατρεία πρὸς τὴν σημαίαν, πίστις πρὸς τὴν Νίκην, πεποιθήσις πρὸς τὰ ἔθνη καὶ δίκαια καὶ τὸ ἀκατάβλητον τοῦ Γένους).

Ἐν τῷ ἐπιλόγῳ, συντόμῳ ὅπως ὁ πρόλογος καὶ ἀποτελοῦντι ἀντίρροπον αὐτοῦ, θὰ τονίζηται ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τοῦ στρατιώτου ἐπανακάμτοντος ἐκ τοῦ μετώπου ἢ τοῦ στρατῶνος εἰς τὸ χωρίον του. Ἡ πείρα τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν, αἱ γνώσεις του περὶ